

Briselē, 23.11.2017.
COM(2017) 687 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Energoefektivitātes direktīvas (Direktīva 2012/27/ES) 24. panta 3. punktā paredzētais 2017. gada izvērtējums par dalībvalstu panākumiem virzībā uz 2020. gadam noteikto valstu energoefektivitātes mērķu izpildi un Energoefektivitātes direktīvas īstenošanu

1. IEVADS

Eiropas Komisija 2016. gada novembrī ierosināja pārskatīt Energoefektivitātes direktīvu (EED)¹ kā daļu no Tīras enerģijas tiesību aktu kopuma. Pārskatīšanas mērķis ir pielāgot EED 2030. gada redzējumam, nosakot saistošu 30 % energoefektivitātes mērķi², kas faktiski atbilst pašreizējam mērķu vērienīgumam. Komisija arī ierosināja vienkāršot daļu teksta, lai valstīm būtu vieglāk direktīvu īstenot.

Saglabājot virzību uz priekšu energoefektivitātes jomā, tiks ne tikai palielināts IKP un darbvieta skaits — jo energoefektivitāte ir viens no priekšnoteikumiem ilgtspējīgai ekonomikai un būvniecības nozarei —, bet arī radīti daudzi citi labumi ES un tās iedzīvotājiem, jo īpaši tiks garantēta energoapgādes drošība un samazināts piesārņojums. Saistošs 30 % energoefektivitātes mērķis sniedz arī ievērojamu ieguldījumu ES 2030. gada siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju samazinājuma mērķa sasniegšanā rentablā veidā, jo energoefektivitāte atmaksājas vidējā termiņā un ilgtermiņā. Tās rezultātā samazinās par enerģiju izrakstīto rēķinu summa un uzlabojas dzīves apstākļi ēkās. Turklāt, tā kā ietaupās naudas līdzekļi un palielinās inovācija, var uzlaboties arī uzņēmumu konkurētspēja.

Kamēr likumdevēji apspriež EED pārskatīšanas priekšlikumu, Komisija turpina uzraudzīt pašlaik spēkā esošās direktīvas īstenošanu. Šajā 2017. gada ziņojumā ir sniegta jaunākā informācija par panākumiem, kas gūti līdz 2015. gadam ceļā uz 20 % mērķi³. Novērtējot virzību uz 2020. gada mērķi, par primāro datu avotu tika izmantoti oficiālie Eiropas statistikas dati par enerģiju, kurus dalībvalstis nosūtīja *Eurostat*. Šā ziņojuma pamatā ir 2016. gada progresa ziņojums par energoefektivitāti⁴, kā arī dalībvalstu iesniegtie 2017. gada ziņojumi un valstu energoefektivitātes rīcības plāni (VEERP). Lai labāk izprastu neseno tendenču pamatā esošos faktorus, tika izmantota Kopīgā pētniecības centra (*JRC*)⁵ un projekta *Odyssee-Mure*⁶ izstrādātā dekompozīcijas analīze.

Galvenie konstatējumi ir šādi:

- 2007.–2014. gadā enerģijas patēriņš pakāpeniski samazinājās, bet 2015. gadā — palielinājās, un viens no tā iemesliem bija vēsāka ziema un zemākas kurināmā cenas. Kaut arī primārās enerģijas patēriņš bija par 1,5 % lielāks nekā 2014. gadā, tas tomēr nebija novirzījies no kursa ceļā uz 2020. gada mērķi. Lai gan 2015. gadā pieauga arī enerģijas galapatēriņš, iepriekšējos gados gūto ietaupījumu dēļ tas bija zemāks par 2020. gada mērķa vērtību. Šķiet, ka 2016. gadā vēl vienas vēsas ziemas dēļ enerģijas patēriņš turpināja palielināties⁷;
- laikposmā pēc recesijas (2009.–2015. gadā) primārās enerģijas patēriņš gandrīz visās dalībvalstīs ievērojami samazinājās, kas liecināja par to, ka varētu atveseļot ekonomiku un panākt izaugsmi, nepalielinot enerģijas pieprasījumu valstī;

¹ COM(2016) 860 final.

² 2030. gadam ierosinātais 30 % mērķis nozīmē, ka Eiropas Savienībā paredzētais enerģijas galapatēriņš ir 987 Mtoe, bet primārās enerģijas patēriņš — 1321 Mtoe.

³ Saskaņā ar 2020. gada mērķi ES enerģijas galapatēriņš ir jāsamazina līdz ne vairāk kā 1086 Mtoe, bet tās primārās enerģijas patēriņš — līdz ne vairāk kā 1483 Mtoe.

⁴ COM(2017) 56 final.

⁵ *JRC* (sagatavošanā), *Assessing the progress towards the EU efficiency targets using index decomposition analysis* ["Virzības uz ES efektivitātes mērķiem izvērtēšana ar indeksa dekompozīcijas analīzes palīdzību"].

⁶ <http://www.indicators.odyssee-mure.eu/decomposition.html>.

⁷ Eiropas Vides aģentūra (EVA) sniedza sākotnējās aplēses par 2016. gadu.

- viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc pēdējos gados enerģijas patēriņš ir svārstījies, ir laikapstākļu mainīgums⁸. Rādītāji, kas koriģēti, ņemot vērā laikapstākļus, liecina, ka enerģijas patēriņš no 2005. līdz 2012. gadam samazinājies, bet pēc tam saglabājies samērā stabils (1. attēls);
- pastiprinoties saimnieciskajai darbībai, ir palielinājies arī enerģijas patēriņš. Enerģijas ietaupījumi ir palīdzējuši kompensēt šo pieaugumu. Tomēr to apjoms 2015. un 2016. gadā nebija pietiekami liels, lai kompensētu saimnieciskās darbības intensīvākas izaugsmes ietekmi;
- 2015. gadā gandrīz visās dalībvalstīs samazinājās enerģijas galapatēriņa intensitāte rūpniecībā;
- dalībvalstis gūst labus panākumus enerģijas ietaupīšanā saskaņā ar EED 7. pantu. To kopējo centienu rādītāji 2015. gadā bija augstāki par lineāro trajektoriju, kas noteikta prasīto ietaupījumu gūšanai līdz 2020. gadam;
- vairākas dalībvalstis savos 2017. gada VEERP pārskatīja indikatīvos valsts mērķus 2020. gadam. Paziņotie valstu mērķi kopā joprojām atbilst 2020. gadam noteiktajam ES mēroga mērķim attiecībā uz enerģijas galapatēriņu, taču attiecībā uz primārās enerģijas patēriņu atšķirība ir palielinājusies.

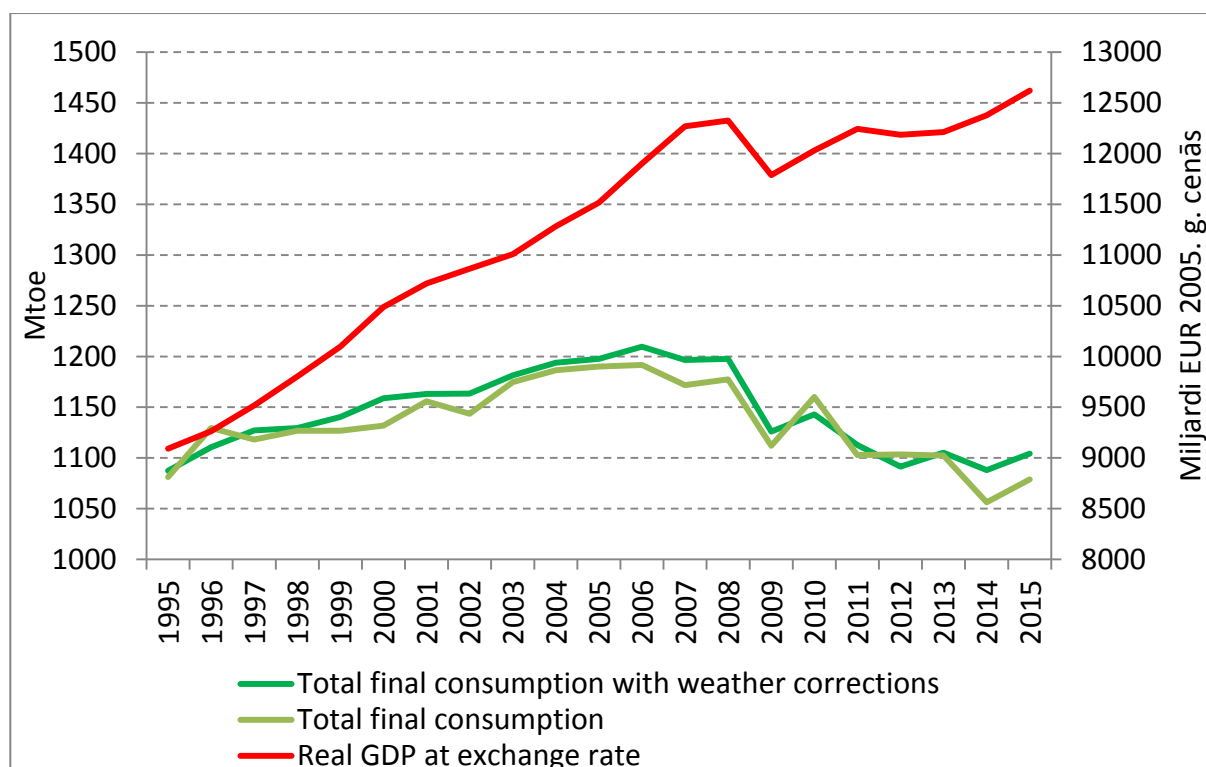
Taču, ja samazināšanās tendence, kas vērojama kopš 2005. gada, turpināsies arī nākamajos gados, ES vajadzētu spēt sasniegt 2020. gada mērķi gan attiecībā uz primārās enerģijas patēriņu, gan attiecībā uz enerģijas galapatēriņu⁹. Tomēr, ja pēdējos gados novērotie pieaugumi radīs pretēju tendenci, būs vajadzīgas papildu pūles, lai sasniegtu 2020. gada mērķus.

1. attēls. IKP un enerģijas galapatēriņa rādītājs, kas koriģēts, ņemot vērā laikapstākļus, 1995.–2015. gadā¹⁰

⁸ 2014. gadā ziema bija neparasti silta, tāpēc togad vajadzība pēc apkures bija daudz mazāka. Taču 2015. un 2016. gadā ziemas temperatūra vairāk atbilda klimatiskajam vidējam rādītājam, un sakarā ar to palielinājās vajadzība pēc apkures un līdz ar to arī enerģijas patēriņš dzīvojamā ēku un pakalpojumu sektorā.

⁹ Primārās enerģijas patēriņa / enerģijas galapatēriņa samazināšanās vidējais temps 2005.–2015. gada periodā ir straujāks nekā lineārās samazināšanās temps no 2005. gada līdz 2020. gada mērķim.

¹⁰ Ar laikapstākļiem saistītais korekcijas koeficients tika aprēķināts kā konkrētā gada apkures grāddienu (AGD) proporcijas attiecība pret vidējo AGD skaitu 1990.–2015. gada periodā. Šo korekcijas koeficientu piemēroja enerģijai, kas patērēta telpu apsildei dzīvojamā ēku sektorā.

Avots: Odyssee-Mure.

2. VIRZĪBA UZ 2020. GADAM NOTEIKTĀ ES ENERGOEFEKTIVITĀTES MĒRĶA SASNIEGŠANU

Enerģijas galapatēriņš¹¹ ES samazinājās par 9,1 % no 1192 Mtoe 2005. gadā līdz 1084 Mtoe 2015. gadā, kas ir nedaudz mazāk par 2020. gada enerģijas galapatēriņa mērķi — 1086 Mtoe. Laikā no 2005. līdz 2015. gadam tas samazinājās par vidēji 0,9 % gadā, taču 2015. gadā samazināšanās tendence pārtrūka — enerģijas galapatēriņš pieauga par 2,1 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

Enerģijas patēriņš 2015. gadā pieauga galvenokārt dzīvojamo ēku (+4 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu), pakalpojumu (+3,6 %) un transporta nozarē (+1,7 %). Dzīvojamo ēku un pakalpojumu sektorā tas pieauga galvenokārt tāpēc, ka ziema bija nedaudz vēsāka nekā iepriekšējā gadā, kad tā savukārt bija neparasti silta. EVA agrīnās aplēses arī liecina, ka 2016. gadā enerģijas galapatēriņš bija par 2 % lielāks nekā 2015. gadā, un arī šoreiz tā iemesls varētu būt bijusi vēsāka ziema un ekonomikas izaugsme¹².

2015. gadā 33 % no enerģijas galapatēriņā iekļautās enerģijas patērēja transporta nozarē, otrie lielākie enerģijas patērētāji bija dzīvojamo ēku sektors un rūpniecība (abos 25 %), kam seko pakalpojumu sektors (14 %) un citas nozares (3 %).

Primārās enerģijas patēriņš¹³ ES samazinājās par 10,6 % no 1713 Mtoe 2005. gadā līdz 1531 Mtoe 2015. gadā, kas ir 3,2 % virs 2020. gada mērķa — 1483 Mtoe. Laikposmā no 2005.

¹¹ Enerģijas galapatēriņš ir enerģija, kas piegādāta rūpniecībai, transportam, mājāsaimniecībām, pakalpojumu sektoram un lauksaimniecībai; tajā nav ietverta enerģijas piegāde enerģijas pārveidošanas nozarei un pašai enerģētikas nozarei.

¹² Laikapstākļu mainībai ir tik liela ietekme uz enerģijas patēriņu tāpēc, ka ceturtdaļu enerģijas galapatēriņā iekļautās enerģijas izmanto mājāsaimniecības, kas divas trešdaļas no šīs enerģijas izmanto mājokļu apkurei. Tas pats attiecas arī uz apkurināmām ēkām pakalpojumu sektorā, taču pašlaik par tām nav pieejami oficiāli dati.

¹³ Primārās enerģijas patēriņš ir bruto iekšzemes patēriņš; tajā nav iekļauta ar enerģētiku nesaistīta izmantošana.

līdz 2015. gadam tas samazinājās vidēji par 1,1 % gadā, taču 2015. gadā tas pieauga par 1,5 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Uz aizstājējvērtībām balstītās EVA aplēses liecina, ka primārās enerģijas patēriņš 2016. gadā pieauga par 0,6 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

3. VALSTU MĒRĶI

Dažas dalībvalstis savos 2017. gada valsts energoefektivitātes rīcības plānos (VEERP) paziņoja, ka to indikatīvie valsts 2020. gada energoefektivitātes mērķi ir pārskatīti, lai pielāgotos jaunākajiem valsts politikas plāniem vai nesenākām prognozēm¹⁴. Divas dalībvalstis palielināja, bet viena samazināja savu enerģijas galapatēriņa mērķi¹⁵, un trīs dalībvalstis palielināja, bet divas samazināja savu indikatīvo 2020. gada mērķi attiecībā uz primārās enerģijas patēriņu¹⁶.

Nemot vērā vidējos gada samazinājumus, kas jāpanāk, lai sasniegtu indikatīvos mērķus, jāsecina, ka 18 dalībvalstis 2015. gadā guva labus panākumus virzībā uz saviem indikatīvajiem mērķiem enerģijas galapatēriņa jomā. Savukārt Austrijas, Beļģijas, Bulgārijas, Francijas, Lietuvas, Maltas, Slovākijas, Ungārijas, Vācijas un Zviedrijas panāktais ikgadējais enerģijas galapatēriņa samazinājums nebija pietiekams, lai nodrošinātu, ka tās sasniegs savu 2020. gada mērķi. Primārās enerģijas patēriņa jomā piecām dalībvalstīm — Bulgārijai, Francijai, Igaunijai, Nīderlandei un Vācijai — ietaupījumu gūšanas temps līdz 2015. gadam nebija pietiekams, lai sasniegtu to mērķus līdz 2020. gadam.

Kopumā 18 dalībvalstīm¹⁷ enerģijas galapatēriņš jau 2015. gadā bija mazāks par to indikatīvo mērķi, kas noteikts 2020. gadam enerģijas galapatēriņa jomā. Tāpat 19 dalībvalstis¹⁸ 2015. gadā bija sasniegušas vai saglabājušas (ņemot vērā neseno palielinājumu) tādu primārās enerģijas patēriņa līmeni, kas ir zemāks par to indikatīvo mērķi, kurš noteikts 2020. gadam primārās enerģijas patēriņa jomā. Taču pēc nesen veiktās valstu mērķu pārskatīšanas starpība starp valstu mērķu kopsummu un ES mērķi primārās enerģijas patēriņa jomā kļuva vēl lielāka. Enerģijas galapatēriņa jomā valstu indikatīvo mērķu kopsumma ir 1085 Mtoe, t. i., par 1 Mtoe mazāk nekā ES mērķis; primārās enerģijas patēriņa jomā to kopsumma ir 1533 Mtoe, t. i., par 50 Mtoe vairāk nekā ES mērķis.

4. ENERĢIJAS PATĒRIŅA TENDENCES UN VALSTS PASĀKUMU NOVĒRTĒJUMS PA NOZARĒM

Enerģijas galapatēriņš kopš 2005. gada ir samazinājies visās dalībvalstīs, izņemot Lietuvu, Maltu un Poliju. Enerģijas galapatēriņš 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu pieauga visās dalībvalstīs, izņemot piecas dalībvalstis; vislielākais samazinājums tika reģistrēts Latvijā (–2,5 %), Igaunijā (–1,8 %) un Somijā (–1,3 %). Vislielākais pieaugums bija vērojams Ungārijā (+6,9 %), Grieķijā (+6,3 %) un Horvātijā (+5,5 %). Samazinājums un pieaugums minētajās valstīs bija lielā apmērā saistīts ar laikapstākļiem.

Primārās enerģijas patēriņš kopš 2005. gada ir samazinājies visās dalībvalstīs, izņemot Igauniju un Poliju. Taču 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu primārās enerģijas patēriņš palielinājās vairumā dalībvalstu; vislielākais pieaugums bija vērojams Ungārijā (+5,9 %), Portugālē

¹⁴ Šis novērtējums ir pamatots uz VEERP, kas tika iesniegti Eiropas Komisijai līdz 1.10.2017.

¹⁵ Malta un Spānija palielināja, Horvātija samazināja.

¹⁶ Čehijas Republika, Malta un Spānija palielināja, Dānija un Horvātija samazināja.

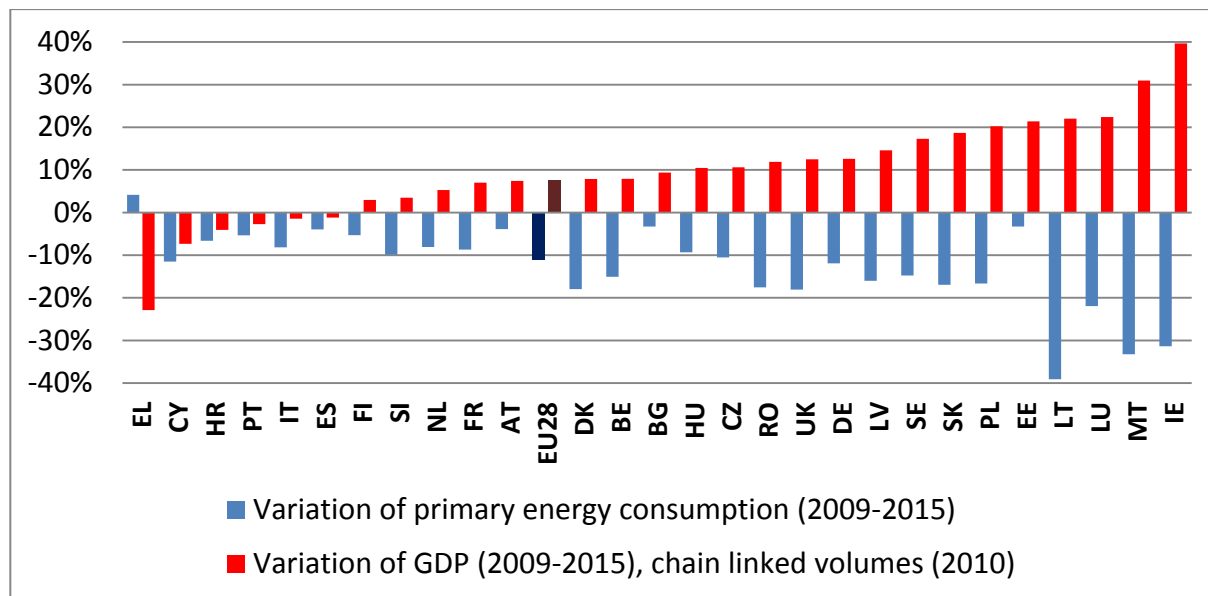
¹⁷ Visām, izņemot Beļģiju, Bulgāriju, Vāciju, Īriju, Franciju, Lietuvu, Ungāriju, Austriju, Slovākiju, Zviedriju un Apvienoto Karalisti.

¹⁸ Visas, izņemot Beļģiju, Bulgāriju, Kipru, Vāciju, Franciju, Austriju, Nīderlandi, Zviedriju un Apvienoto Karalisti.

(+4,9 %) un Īrijā (+4,6 %). Ziņojumi liecināja, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu patēriņš visvairāk samazinājās Maltā (-14,9 %), tad — Igaunijā (-6,3 %) un Zviedrijā (-5,5 %).

Aplūkojot pēckrīzes gadus (2009–2015), var gūt ieskatu nesenākos notikumos ekonomikas atveseļošanās laikā.

2. attēls. IKP un primārās enerģijas patēriņš, 2009.–2015. gads

Avots: Eurostat.

Šajā laikposmā primārās enerģijas patēriņš samazinājās visās dalībvalstīs, izņemot Grieķiju (kurā joprojām bija vērojama ekonomikas lejupslīde), kaut arī 22 dalībvalstīs pieauga IKP. Šī tendence liecina, ka ekonomika tika atveseļota, nepalielinot enerģijas pieprasījumu, — pat valstīs ar strauji augošu ekonomiku. Tomēr ir arī skaidrs, ka tas varētu būt noticis energoefektivitātes uzlabojumu rezultātā.

Dažādus faktorus, kas viesuši izmaiņas enerģijas patēriņā, var sīkāk analizēt, izmantojot dekompozīcijas analīzi, kuru veicis JRC¹⁹ un projekts *Odysee-Mure*²⁰. Dekompozīcija palīdz piešķirt svērumu vairākiem faktoriem, kas ietekmē enerģijas patēriņa tendences; šie faktori galapatēriņa nozarēs un enerģijas ražošanas un pārveidošanas nozarē atšķiras.

Primārās enerģijas jomā JRC analīzē tika izvērtēts saimnieciskās darbības efekta²¹, pārveidošanas efekta²² un energointensitātes efekta²³ relatīvais devums primārās enerģijas

¹⁹ JRC op. cit.

²⁰ <http://www.indicators.odyssee-mure.eu/decomposition.html>

²¹ Tas attiecas uz enerģijas patēriņa izmaiņām, ko rada izmaiņas saimnieciskās darbības rādītājos (piem., IKP, bruto pievienotā vērtība (BPV)).

²² To izsaka kā primārās enerģijas patēriņa attiecību pret enerģijas galapatēriņu, un tas atspoguļo enerģijas pārveidošanas sistēmas efektivitāti.

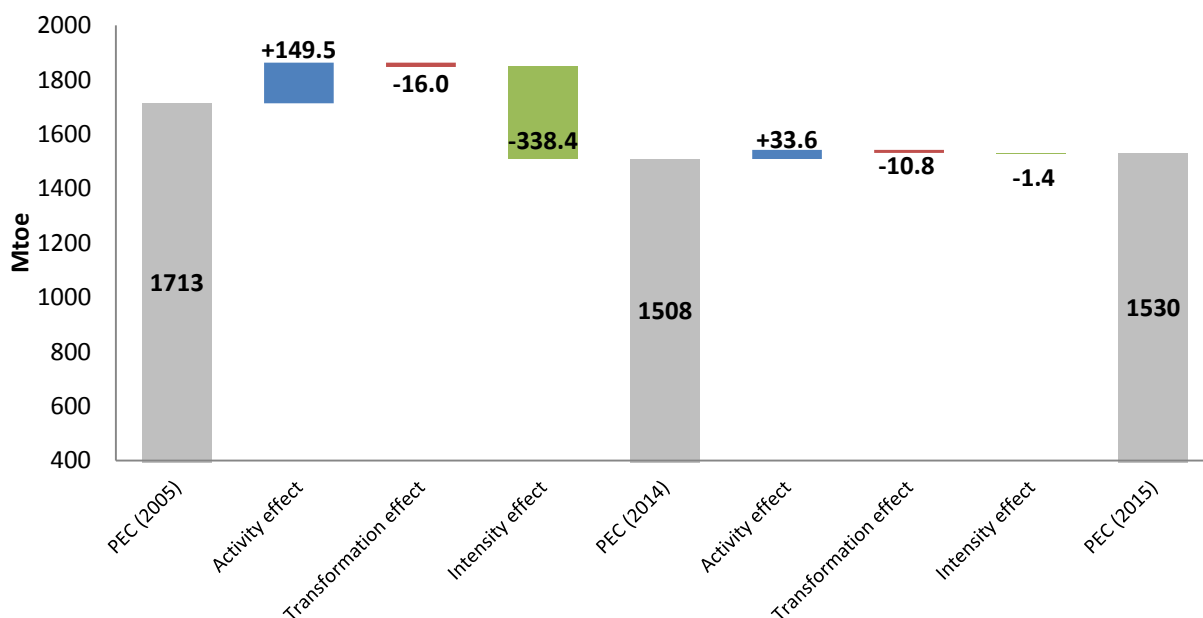
²³ To izsaka kā primārās enerģijas patēriņa vai enerģijas galapatēriņa attiecību pret IKP. Tas attiecas uz enerģijas kopējā patēriņa izmaiņām, ko rada tehnoloģiju progress, efektivitātes uzlabojumi, politika un citi faktori.

patēriņa kopējās samazināšanās tendencēs 2005.–2015. gadā. Enerģijas galapatēriņa tendences tika sadalītas sīkāk saimnieciskās darbības, strukturālajā²⁴, intensitātes un laikapstākļu efektā²⁵.

Rezultāti liecina, ka saimnieciskās darbības efekta rezultātā primārās enerģijas patēriņš palielinājās par 183,1 Mtoe. Tomēr to kompensēja gandrīz divkārtšs samazinājums (–339,8 Mtoe), ko radīja ievērojami energointensitātes uzlabojumi (sk. 3. attēlu). Neraugoties uz to, kopējā pārveidošanas sistēmas efektivitāte ES 28 uzlabojās tikai nedaudz (–26,8 Mtoe).

Aplūkojot jaunākos notikumus 2014.–2015. gadā, var secināt, ka pirmo reizi pēc pieciem secīgiem enerģijas patēriņa samazinājuma gadiem primārās enerģijas patēriņš ir palielinājies. Primārās enerģijas patēriņš 2014.–2015. gadā palielinājās par 21,4 Mtoe, un tā galvenais iemesls ir spēcīgs saimnieciskās darbības efekts (+33,6 Mtoe), kuru tikai daļēji kompensēja pārveidošanas efektivitātes uzlabojumi (–10,8 Mtoe) un energointensitātes samazinājumi (–1,4 Mtoe).

3. attēls. ES 28 primārās enerģijas patēriņa (Mtoe) 2005.–2015. gada izmaiņu dekompozīcija, kurai izmantota aditīvā logaritmiskā vidējā *Divisia* indeksa pieeja (*LMDI*)

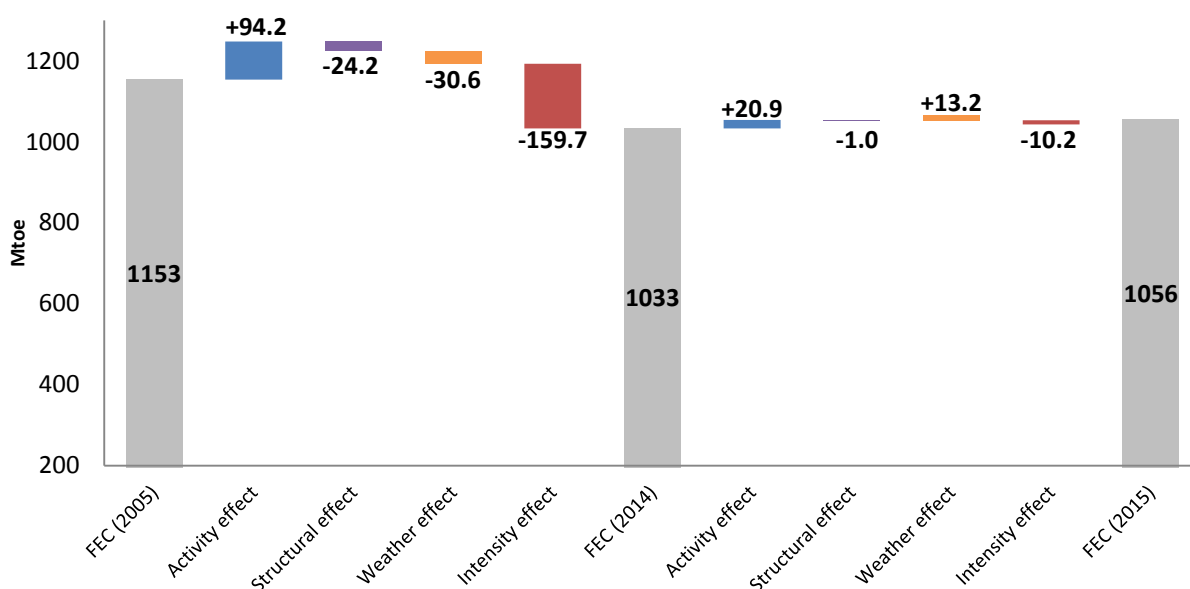
Avots: JRC.

Enerģijas galapatēriņa kritumu lielākoties veicināja samazinājumi rūpniecībā (2015. gadā par 16 % mazāk nekā 2005. gadā) un dzīvojamo ēku sektorā (–11 %) un mazākā apmērā arī enerģijas patēriņa samazinājums transporta nozarē (–3 %). Savukārt pakalpojumu sektorā enerģijas patēriņš palielinājās (+2 %).

4. attēls. ES 28 enerģijas galapatēriņa (Mtoe) 2005.–2015. gada izmaiņu dekompozīcija, kurai izmantota aditīvā logaritmiskā vidējā *Divisia* indeksa pieeja (*LMDI*)

²⁴ To izsaka kā atsevišķu nozaru relatīvo daļu saimnieciskajā darbībā, un tas atspoguļo enerģijas patēriņa izmaiņas, ko rada pārmaiņas dažādas energointensitātes nozaru relatīvajā lielumā.

²⁵ Tas atspoguļo enerģijas patēriņa izmaiņas, ko rada laikapstākļu pārmaiņas, un to piemēro nozarēs, kur liela daļa galapatēriņa attiecas uz apkuri (piem., dzīvojamo ēku sektorā).

Avots: JRC.

JRC analīze liecina, ka, tāpat kā primārās enerģijas patēriņš, 2005.–2015. gadā ir samazinājies arī enerģijas galapatēriņš sakarā ar enerģijas galapatēriņa intensitātes uzlabojumiem (–169,9 Mtoe), kas kompensē enerģijas patēriņa pieaugumu, kuru izraisījusi ekonomikas izaugsme (+115,1 Mtoe). Strukturāla pāreja uz energoefektīvākām nozarēm izraisīja enerģijas galapatēriņa samazināšanos par –25,2 Mtoe, savukārt siltāku ziemu dēļ enerģijas patēriņš nokritās par –17,4 Mtoe. Tā rezultātā enerģijas galapatēriņš visā ES 2005.–2015. gadā samazinājās no 1153 Mtoe līdz 1056 Mtoe²⁶ (sk. 4. attēlu).

2014.–2015. gadā visā ES bija vērojams neliels kopējā enerģijas galapatēriņa palielinājums (+23 Mtoe). Šajā īsajā laikposmā ar intensitātes uzlabojumiem (–10,2 Mtoe) un nelielu strukturālu pāreju (–1,0 Mtoe) nepietika, lai kompensētu palielinājumu, ko radīja ekonomikas izaugsme (saimnieciskās darbības efekts: +20,9 Mtoe) un vēsāks laiks²⁷ (+13,2 Mtoe).

Attiecībā uz 2005.–2015. gada notikumiem dalībvalstu mērogā JRC analīze liecina, ka saimnieciskā darbība palielināja primārās enerģijas patēriņu visās dalībvalstīs, izņemot Grieķiju, Itāliju un Portugāli. Pārveidošanas efekta ietekme dalībvalstīs atšķīrās vairāk, un 10 valstīs pārveidošanas efektivitāte samazinājās, kā rezultātā palielinājās enerģijas patēriņš (Bulgārijā, Kiprā, Čehijas Republikā, Igaunijā, Spānijā, Francijā, Īrijā, Latvijā, Nīderlandē un Portugālē). Primārās enerģijas intensitātes ziņā vairums valstu panāca ievērojamus uzlabojumus, un enerģijas patēriņš pieauga tikai Maltā, jo palielinājās ekonomikas energointensitāte. Strukturāla pāreja uz mazāk energointensīvām nozarēm (šī pāreja aplūkota komerciālajā sektorā²⁸) veicināja enerģijas galapatēriņa samazināšanos visās valstīs, izņemot Austriju, Bulgāriju, Čehijas Republiku, Lietuvu, Latviju, Poliju un Slovākiju. Savukārt Īrija, Kipra un Apvienotā Karaliste bija vienīgās valstis, kurās enerģijas galapatēriņš palielinājās laikapstākļu ietekmē (šo ietekmi JRC aplūko tikai dzīvojamo ēku sektorā). Visās valstīs siltāku ziemu rezultātā enerģijas patēriņš samazinājās.

²⁶ Ziņojumā minētie JRC dekompozīcijas dati un Eurostat oficiālie dati atšķiras tāpēc, ka ir izmantoti atšķirīgi datu avoti attiecībā uz transporta nozari (*Odyssey*) un atšķiras datu izguves datums (2017. gada janvāris).

²⁷ 2015. gadā bija 2904 apkures grāddienas; salīdzinājumam — 2014. gadā bija 2809, bet 1990.–2015. gadā — vidēji 3133 apkures grāddienas (avots: Eurostat, JRC).

²⁸ Komerciālais sektors iekļauj rūpniecību, pakalpojumu sektoru un lauksaimniecību.

Arī *Odysee-Mure* analīze liecina par līdzīgām tendencēm 2005.–2015. gadā. Tā apstiprina, ka enerģijas ietaupījumi bija būtisks elements, kas palīdzēja kompensēt patēriņa palielinājumu, kuru veicināja saimnieciskās darbības efekts, demogrāfiskās norises un dzīvesstils šajā periodā. Tomēr noteiktā dažādu faktoru nozīme un ietekmes pakāpe atšķiras, jo ir izmantota atšķirīga metodika un ievaddati. Primārās enerģijas patēriņa samazināšanos galvenokārt veicināja enerģijas galapatēriņa samazinājums (–109 Mtoe), tomēr diezgan liela nozīme bija arī efektivitātes uzlabojumiem un pārmaiņām elektroenerģijas ražošanā izmantotajā kurināmā kombinācijā (–61 Mtoe.) Aplūkojot enerģijas galapatēriņu, var secināt, ka saimnieciskās darbības rezultātā tas palielinājās par 39 Mtoe, savukārt demogrāfisko norišu un dzīvesstila ietekmē enerģijas galapatēriņš pieauga vēl par attiecīgi 26 Mtoe un 25 Mtoe. Šos pieaugumus kompensēja apjomā daudz lielākie enerģijas ietaupījumi, kas bija gūti 2005.–2015. gadā (–161 Mtoe), un strukturālo pārmaiņu un laikapstākļu ietekmē tas samazinājās vēl vairāk par attiecīgi 10 Mtoe un 18 Mtoe.

4.1. Rūpniecības nozare

Enerģijas galapatēriņš ES rūpniecībā absolūtā izteiksmē ir samazinājies no 328 Mtoe 2005. gadā līdz 275 Mtoe 2015. gadā (–16 %). Taču Austrijā (+4 %), Beļģijā (+2 %), Vācijā (+3 %), Latvijā (+13 %), Ungārijā (+25 %) un Maltā (+10 %) enerģijas patēriņš rūpniecībā šajā periodā pieauga. Enerģijas galapatēriņš rūpniecībā 2015. gadā bija nedaudz augstāks (par 1 Mtoe, t. i., 0,3 %) nekā iepriekšējā gadā, un 13 dalībvalstis ziņoja par tā samazinājumu. Enerģijas galapatēriņš rūpniecībā visvairāk palielinājās Īrijā (+8 %), Ungārijā (7 %) un Francijā (5 %).

JRC dekompozīcijas analīze liecina, ka saimnieciskās darbības efekts 2005.–2015. gadā kopumā bija pozitīvs un palielināja enerģijas galapatēriņu ES rūpniecībā (neraugoties uz krasu enerģijas pieprasījuma kritumu 2008.–2009. gadā, kad saimnieciskās darbības līmenis bija zems). Taču energointensitātes uzlabojumi bija vairāk nekā pietiekami, lai kompensētu saimnieciskās darbības efektu, un ievērojami samazināja enerģijas patēriņu rūpniecībā. Arī pāreja uz mazāk energointensīvām nozarēm veicināja šo samazinājumu, bet tās devums ES kopumā bija mazāks. Turpretī *Odysee-Mure* analīze liecina, ka saimnieciskās darbības efekts bija negatīvs un tā rezultātā enerģijas patēriņš ES rūpniecībā 2005.–2015. gadā samazinājās par 6 Mtoe. Arī šajā gadījumā tika atzīts, ka enerģijas ietaupījumi ir galvenais faktors, kas veicinājis enerģijas patēriņa kopējo samazinājumu (–42 Mtoe), lai gan patēriņu mazinājusi arī strukturālā pāreja (–8 Mtoe). Pozitīva ietekme bija tikai “citiem” efektiem, ko rada galvenokārt neefektīvas darbības rūpniecībā un kas palielināja patēriņu par 2 Mtoe.

Energointensitātes²⁹ jomā gandrīz visām dalībvalstīm 2005.–2015. gadā izdevās uzlabot rūpniecības sniegumu, kā rezultātā energointensitāte ES kopumā samazinājās par 19 %. Enerģijas galapatēriņš attiecībā pret bruto pievienoto vērtību (BPV) rūpniecības nozarē palielinājās tikai Grieķijā (+26 %), Ungārijā (+19 %), Latvijā (+14 %) un Kiprā (+11 %). Savukārt vislielākie uzlabojumi bija vērojami Īrijā, Rumānijā un Bulgārijā, kur energointensitāte rūpniecībā samazinājās par pusi. Aplūkojot izmaiņas salīdzinājumā ar 2014. gadu, var secināt, ka tikai Francijā un Zviedrijā energointensitāte rūpniecībā 2015. gadā pieauga, bet visās pārējās dalībvalstīs uzlabojumi turpinājās.

4.2. Dzīvojamo ēku sektors

Enerģijas galapatēriņš dzīvojamo ēku sektorā ir samazinājies par 11 % no 309 Mtoe 2005. gadā līdz 275 Mtoe 2015. gadā. To ievērojami veicināja efektivitātes uzlabojumi (–67 Mtoe), kurus radīja ierīču energoefektivitātes uzlabojumi un ēku fonda energoefektivitātes uzlabojumi, kas

²⁹ Enerģijas patēriņš attiecībā pret bruto pievienoto vērtību (BPV).

tika panākti, pakāpeniski īstenojot Direktīvu par ēku energoefektivitāti³⁰ un minimālos ekodizaina standartus³¹. Papildus tam siltākas ziemas samazināja vajadzību pēc apkures šajā periodā, tādējādi daļēji tika kompensēts saimnieciskās darbības pozitīvais efekts, ko radīja apkurināmās platības un rīcībā esošo bruto ienākumu pieaugums.

21 dalībvalsts ziņoja, ka 2015. gadā enerģijas galapatēriņš dzīvojamo ēku sektorā bija augstāks nekā 2014. gadā. 2014. gads bija neparasti silts, kā rezultātā samazinājās pieprasījums pēc apkures, tāpēc nebija pārsteigums, ka 2015. gadā, kurš bija vēsāks, pieauga enerģijas patēriņš apkurei. Tomēr *Odyssee-Mure* analīze liecina, ka, lai gan laikapstākļu³² dēļ enerģijas patēriņš pieauga par 5 Mtoe, par vēl 4 Mtoe tas pieauga tāpēc, ka palielinājās mājokļu skaits un vidējā platība, kā arī ierīču skaits. Šo pieaugumu kompensēja enerģijas ietaupījumi (–8 Mtoe) 2015. gadā, bet citi efekti (galvenokārt pārmaiņas rīcībā, piem., pāreja uz lielākām ierīcēm, un komforta līmeņa paaugstināšanās) palielināja enerģijas galapatēriņu vēl par 10 Mtoe.

Dzīvojamo ēku sektorā enerģijas patēriņa intensitāte, proti, enerģijas patēriņš attiecībā pret iedzīvotāju skaitu, ES 2005.–2015. gadā samazinājās par aptuveni 9 % (un 2015. gadā bija par 1 % mazāka nekā 2014. gadā). Taču situācija pa dalībvalstīm ievērojami atšķīrās: 11 valstīs sniegums pasliktinājās; vislielākais pieaugums tika novērots Bulgārijā (+19 %), Lietuvā (+10 %) un Rumānijā (+6 %) un atspoguļoja “iedzīšanas” procesa efektu šajās valstīs. Savukārt Apvienotā Karaliste (–25 %), Beļģija un Īrija (–23 %) bija valstis ar vislabāko sniegumu.

4.3. Pakalpojumu sektors

Pakalpojumu sektors bija vienīgā nozare, kurā 2005.–2015. gadā enerģijas patēriņš pieauga, lai gan tikai nedaudz (+3,1 Mtoe, 2 %). *JRC* dekompozīcijas analīze liecina, ka to lielā apmērā veicināja pakalpojumu BPV pieaugums — tā rezultātā enerģijas patēriņš pieauga par 20,4 Mtoe. Vairumu šā saimnieciskās darbības efekta kompensēja energointensitātes uzlabojumi.

Odyssee-Mure analīzē ir sniegts sīkāks sadalījums pakalpojumu sektorā. Aplēstais saimnieciskās darbības pozitīvais efekts bija līdzīgs (+20 Mtoe), bet to mazināja siltāka laika efekts (–5 Mtoe), enerģijas ietaupījumi (–6 Mtoe), produktivitātes uzlabojumi (–3 Mtoe) un citi efekti (–3 Mtoe). 2015. gadā saimnieciskās darbības, klimata un produktivitātes pozitīvā efekta dēļ enerģijas patēriņš pakalpojumu sektorā pieauga par 3,6 % salīdzinājumā ar 2014. gadu.

Enerģijas galapatēriņa intensitāte pakalpojumu sektorā 2005.–2015. gadā samazinājās par 10 %. Vislielākie uzlabojumi bija vērojami Īrijā, Ungārijā, Slovākijā, Austrijā un Zviedrijā. 2015. gadā energointensitāte ES bija par 2 % augstāka nekā 2014. gadā, kas var būt saistīts arī ar apkures grāddienu skaita pieaugumu, jo gandrīz puse no enerģijas patēriņa pakalpojumu sektorā ir saistīta ar telpu apkuri.

4.4. Transporta nozare

ES enerģijas galapatēriņš transporta nozarē³³ ir samazinājies par 3 % no 369 Mtoe 2005. gadā līdz 359 Mtoe 2015. gadā. 2015. gadā 15 dalībvalstīs enerģijas patēriņš šajā nozarē bija augstāks

³⁰ Direktīva 2010/31/ES.

³¹ Paredzams, ka 2020. gadā ekodizaina un energomarķēšanas pasākumu rezultātā kopumā tiks ietaupīti 165 Mtoe primārās enerģijas visās nozarēs, ja pieņem, ka dalībnieki darbosies parastajā darbības režīmā un īsteno pasākumus, kas ieviesti līdz 2016. gada 1. janvārim (sk. Eiropas Komisijas 2016. gada ziņojumu “*Ecodesign Impact Accounting. Status Report 2016*” [“Ekodizaina ietekmes uzskaitīšana. 2016. gada statusa ziņojums”]).

³² *Odyssee-Mure* analīzē ir aplēsta arī dzesēšanas grāddienu ietekme; tām ir aizvien lielāka nozīme, jo īpaši uz vajadzību pēc elektroenerģijas vasarā dienvidu valstīs.

³³ Atšķirībā no dokumenta COM(2015) 574 final šajā ziņojumā ņemts vērā arī cauruļvadu transports, jo cauruļvadu transports nav izslēgts no 2020. gada energoefektivitātes mērķiem.

nekā 2005. gadā³⁴. Patēriņš ievērojami pieauga (par vairāk nekā 20 % salīdzinājumā ar 2005. gadu) Maltā, Polijā, Rumānijā, Lietuvā un Slovēnijā. Savukārt Grieķijā tas samazinājās par 20 %, bet Spānijā — par 16 %.

ES enerģijas galapatēriņš transporta nozarē 2015. gadā bija par gandrīz 2 % augstāks nekā 2014. gadā, un visas dalībvalstis, izņemot četras³⁵, ziņoja par pieaugumu. Tas liecina par iepriekšējos gados vērojamās tendences pastiprināšanos — 2014. gadā palielināšanās tendence bija vērojama 20 dalībvalstīs, bet 2013. gadā 11 dalībvalstīs. Vislielākais pieaugums bija vērojams Bulgārijā (10 %), Ungārijā (8 %), Lietuvā un Polijā (5 %). Galvenie šā pieauguma iemesli bija autotransporta (gan pasažieru transporta (par 2,2 % uz pkm), gan kravas transporta (par 2,8 % uz tkm)) aktivitātes pieaugums 2015. gadā, turpmāks naftas produktu cenas kritums, kā arī gaisa transporta izaugsme. Arī *Odyssee-Mure* analīzē ir redzama saimnieciskās darbības efekta nozīme enerģijas patēriņa palielināšanā: šā faktora³⁶ dēļ patēriņš 2015. gadā pieauga par 9 Mtoe, savukārt enerģijas ietaupījumi samazināja patēriņu par 2 Mtoe, un pārbīdei starp transporta veidiem bija maza ietekme.

4.5. Elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanas sektors

Termoelektrostacijās izmantotās enerģijas un saražotās enerģijas attiecība³⁷ kopš 2005. gada ES ir nedaudz uzlabojusies (+1,4 %). 2015. gadā 18 dalībvalstīs tā bija augstāka nekā 2005. gadā un 20 dalībvalstīs augstāka nekā 2014. gadā. Tam var būt daudz iemeslu, tostarp pāreja uz efektīvākiem kurināmā veidiem.

Odyssee-Mure analīzē norādīts, ka pēdējā desmitgadē primārās enerģijas patēriņš samazinājies tāpēc, ka ir radušās pārmaiņas kurināmā kombinācijā un elektroenerģijas sektorā, un — mazākā apmērā — tāpēc, ka ir uzlabojusies ražošanas efektivitāte³⁸. Šo strukturālo pārmaiņu pozitīvās ietekmes galvenais iemels ir tas, ka pastāvīgi pieaug atjaunojamo energoresursu daļa, kas aizstāj enerģijas ražošanu termoelektrostacijās. Tomēr izmaiņas, kas novērotas 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu, ir saistītas ar termoelektrostaciju efektivitātes palielinājumu, nevis vispārējām pārmaiņām elektroenerģijas ražošanā izmantotajā energoresursu kombinācijā.

Koģenerācijas (*CHP*) stacijās saražotais siltuma daudzums 2015. gadā 13 dalībvalstīs bija lielāks nekā 2014. gadā, un vislielākais pieaugums bija vērojams Francijā, Kiprā, Īrijā un Grieķijā³⁹. Dažās dalībvalstīs pieauguma iemesls varētu būt vēsāka ziema 2015. gadā. Taču ES kopumā laikposmā no 2005. līdz 2015. gadam *CHP* režīmā saražotais siltuma daudzums samazinājās par vairāk nekā 10 %.

³⁴ Dalībvalstis būtu jāsalīdzina piesardzīgi, jo enerģijas galapatēriņš ir noteikts, pamatojoties uz valsts teritorijā pārdoto, nevis izmantoto kurināmā daudzumu. Tādēļ līdztekus energoefektivitātei jāņem vērā vēl citi faktori, piemēram, cik lielā apmērā attiecīgā dalībvalsts ir autopārvadājumu tranzīta valsts vai aviācijas centrs.

³⁵ Vācija, Itālija, Luksemburga un Slovēnija.

³⁶ Saimnieciskās darbības efektā ir ņemtas vērā pārmaiņas pasažieru pārvadājumos, tostarp gaisa pārvadājumos, un kravas pārvadājumos.

³⁷ Šis rādītājs mēra termoelektrostacijās notikušajā pārveides procesā saražotās enerģijas daudzuma attiecību pret izmantoto kurināmā daudzumu.

³⁸ Enerģijas patēriņš elektroenerģijas sektorā samazinājās no 378 Mtoe 2005. gadā līdz 317 Mtoe 2005. gadā, un 54 Mtoe no kopējā samazinājuma ir saistīti ar pārmaiņām elektroenerģijas ražošanā izmantotajā energoresursu kombinācijā.

³⁹ *CHP* dati, kas paziņoti *Eurostat* saskaņā ar EED 24. panta 6. punktu: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data>. Tā kā trūkst daļas datu, nav iespējams analizēt attīstību visās dalībvalstīs.

4.6. EED transponēšanas pakāpe un valstu energoefektivitātes rīcības plāni 2017.–2020. gadam

EED nu ir pilnībā transponēta visās dalībvalstīs, lai gan joprojām kavējas dažu pasākumu īstenošana vai arī pasākumi tiek pārbaudīti, lai pārlicinātos par to atbilstību. Tāpēc Komisija slēdza visas pārkāpumu procedūras par paziņojumu nesniegšanu vai nepilnīgu sniegšanu.

Pašlaik Komisija uzrauga EED īstenošanu. 2017. gadā tā sāka dialogu ar dalībvalstīm, lai pārlicinātos, ka visi EED paredzētie pienākumi un prasības ir pareizi atspoguļoti valstu tiesību aktos un politikā. Tā arī raugās, lai dalībvalstis pildītu direktīvā izklāstītos ziņošanas pienākumus. Dalībvalstīm līdz 2017. gada 30. aprīlim bija jāiesniedz Komisijai gada ziņojums, jaunie VEERP un atjaunināta ilgtermiņa ēku renovācijas stratēģija. Saskaņā ar 2017. gada 31. oktobra datiem 10 dalībvalstis nav iesniegušas vismaz vienu no šiem ziņojumiem⁴⁰.

Saskaņā ar 7. pantu dalībvalstis ir paziņojušas par saviem 2015. gada ietaupījumiem, kas visā ES kopā sasniedza 28,5 Mtoe. Tas kopumā ir par 15 % vairāk par ietaupījumu apjomu, kas bija aplēsts 2015. gadam atbilstoši pieņemtajai lineārajai ietaupījumu prasību izpildes trajektorijai līdz 2020. gadam.

15 dalībvalstīs ir ieviestas energoefektivitātes pienākuma shēmas (EEPS), kas ir radījušas visvairāk enerģijas ietaupījumu (35 %). Lai gan vairums politikas pasākumu ir vērsti uz būvniecības nozari, uzmanība tiek pievērsta arī citām galapatēriņa nozarēm (piem., transportam, rūpniecībai).

Dalībvalstu individuālie panākumi aplēsto 2015. gada ietaupījumu gūšanā ievērojami atšķiras (sk. 3. tabulu):

- 15 dalībvalstis ietaupīja vairāk nekā gadā nepieciešams (Apvienotā Karaliste, Austrija, Beļģija, Dānija, Francija, Igaunija, Īrija, Malta, Nīderlande, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Somija, Vācija un Zviedrija);
- 5 dalībvalstis (Itālija, Lietuva, Polija, Spānija un Ungārija) gandrīz sasniedza vajadzīgo apjomu;
- 8 dalībvalstis guva daudz mazākus ietaupījumus nekā nepieciešams (Bulgārija, Čehijas Republika, Grieķija, Horvātija, Kipra, Latvija, Luksemburga un Portugāle).

Lai gan kopumā visa ES turpina sekmīgi virzīties uz 2020. gadam noteiktajiem kopējiem enerģijas ietaupījumiem, dalībvalstīm, kuru paziņotie ietaupījumi ir mazāki par 2015. gadam vajadzīgo apjomu, nākamajos gados būs jāvelta lielākas pūles.

5. SECINĀJUMI

Jaunākie dati liecina, ka laikapstākļu faktori un ekonomikas izaugsme var būt apvērсуši enerģijas patēriņa samazināšanās tendenci. Lai gan pagātnē tika gūti ievērojami samazinājumi, kas pietuvināja enerģijas patēriņu 2020. gada mērķiem, pieaugums, kas vērojams 2015. un, iespējams, arī 2016. gadā, liecina, ka mērķu sasniegšanai var būt nepieciešamas papildu pūles. Lai gan 2015. un 2016. gada ziemas bija vēsākas par 2014. gada ziemu un tāpēc palielinājās pieprasījums pēc telpu apkures, tās joprojām bija maigākas par klimatisko vidējo rādītāju. Ekonomikas izaugsmei joprojām ir pozitīva ietekme uz enerģijas pieprasījumu, un, lai gan energoefektivitātes pasākumi lielā mērā kompensē saimnieciskās darbības efektu, var būt nepieciešami papildu centieni, lai novērstu turpmākus enerģijas patēriņa pieaugumus.

⁴⁰ Dalībvalstu iesniegtie ziņojumi ir publicēti vietnē <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-directive/national-energy-efficiency-action-plans>.

Ir vērts norādīt, ka ne vienmēr līdz ar ekonomikas izaugsmi palielinājās arī enerģijas pieprasījums, un dažādas valstis, kuru IKP laikā no 2005. līdz 2015. gadam pieauga vairāk, spēja iegrožot savu enerģijas patēriņu. To sniegums energoefektivitātes jomā bija pat labāks nekā valstīm ar mazāku IKP pieaugumu. Šīs valstis ir Slovākija, Malta, Luksemburga, Rumānija un Lietuva (dalībvalstis, kuru IKP 2005.–2015. gadā pieauga par vairāk nekā 20 %, bet primārās enerģijas patēriņš samazinājās par vairāk nekā 10 %).

Šos konstatējumus apliecina vēlāki pētījumi, kas pierāda, ka ir ekonomiski izdevīgi īstenot energoefektivitātes pasākumus. Pētījums “The Macroeconomic and Other Benefits of Energy Efficiency”⁴¹ liecina, ka augstāks efektivitātes līmenis ir saistīts ar pozitīvu makroekonomisku ietekmi gan uz IKP, gan uz nodarbinātību. Energoefektivitāte arī palīdz samazināt fosilā kurināmā importu, tādējādi uzlabojot ES tirdzniecības bilanci, un uzlabo to dalībvalstu energoapgādes drošību, kuru gāzes piegādes avotu kopums ir ļoti koncentrēts. Saistošais 30 % energoefektivitātes mērķis, ko ierosinājusi Komisija, uzlabos energoapgādes drošību, līdz 2030. gadam samazinot fosilā kurināmā importu par 12 %, kas ir līdzvērtīgi importa ietaupījumiem EUR 70 miljardu apmērā.

Šajā ziņojumā aplūkotās dekompozīcijas analīzes, kurās izmantotas divas atšķirīgas metodikas, apstiprina, ka energoefektivitāte bija svarīgs energointensitātes uzlabojumu virzītājs visās nozarēs. Šie uzlabojumi lielā mērā neitralizēja vai pat pārsniedza enerģijas pieprasījuma pieaugumu, ko veicināja saimnieciskā darbība, apkures un dzesēšanas komforta standartu paaugstināšanās un rīcības un dzīvesstila pārmaiņas. ES rūpniecības un pakalpojumu sektora konkurētspēja ir uzlabojusies, jo gandrīz visās ES valstīs ir samazinājusies energointensitāte. Vērtība, ko energoefektivitāte var radīt rūpniecībā, nav tikai enerģijas rēķinu summas samazinājums, bet gan plašāki ilgtermiņa labumi⁴².

Lai pastiprinātu centienus, ir svarīgi rezultatīvi īstenot 2017. gada VEERP ierosināto politiku un pasākumus. 7. pantā ir izklāstīts viens no EED paredzētajiem būtiskajiem enerģijas taupīšanas pasākumiem, un tas sniedz ieguldījumu ES energoefektivitātes mērķa sasniegšanā. Ziņojumi par 2015. gada ietaupījumiem (kopā 28,5 Mtoe) liecina par labiem panākumiem 7. panta īstenošanā visā ES. Tomēr šie panākumi pa valstīm atšķiras — dažas valstis ir ieviesušas vērienīgus energoefektivitātes pasākumus, kas rada ievērojamus ietaupījumus dažos pirmajos pienākuma spēkā esības perioda gados, savukārt vairākām citām dalībvalstīm būs jāpastiprina savi centieni, lai panāktu prasītos ietaupījumus līdz 2020. gada beigām.

ES un valstu politikā būtu jāizmanto lielais enerģijas rentablas ietaupīšanas potenciāls, kas ir ēku fondam, un būtu jāpaātrina enerģētikas nozares digitalizācija. Aplēsts, ka 2030. gadā ēku renovācijas tirgus vērtība būs EUR 80–120 miljardi. Lai piesaistītu papildu privātā sektora finansējumu energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu jomā, iniciatīvā “Vieds finansējums energoviedām ēkām”⁴³ (SFSB) ir ierosināti īpaši pasākumi i) publiskā finansējuma lietderīgākai izmantošanai, ii) projektu apvienošanai un to attīstības atbalstīšanai, kā arī iii) lai izmainītu to, kā finansētāji un ieguldītāji uztver risku.

Arī ēkām paredzētajiem energoefektivitātes pasākumiem varētu būt liela nozīme enerģētiskās nabadzības mazināšanā. Ir aplēsts, ka no enerģētiskās nabadzības varētu atsvabināt 1,5–8 miljonus mājsaimniecību — atkarībā no tā, tieši kādus pasākumus dalībvalstis pieņemtu.

⁴¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/final_report_v4_final.pdf.

⁴² Piemēram, darba apstākļu, produktu kvalitātes, vispārējā elastīguma un produktivitātes uzlabojumi, kā arī apkopes izmaksu, riska, ražošanas laika un atkritumu samazinājumi (sk. Starptautiskās Enerģētikas aģentūras (IEA) 2017. gada publikāciju “Energy Efficiency 2017” [“2017. gada ziņojums par energoefektivitāti”]).

⁴³ COM(2016) 860 final.

Papildus tam vairumā dalībvalstu ir nepieciešami papildu uzlabojumi transporta nozarē. Ņemot to vērā, ir ļoti svarīgi pārskatīt vieglo transportlīdzekļu CO₂ emisiju jomas tiesību aktus laikposmam pēc 2020. gada un uzlabot uzraudzības sistēmu, jo CO₂ emisiju un enerģijas patēriņa samazināšana transporta nozarē ir cieši saistīta ar degvielas efektivitāti. Būs vajadzīgi arī papildu pasākumi, kas veicinās efektīvāku transporta izmantošanu, piemēram, Kombinētā transporta direktīvas pārskatīšana, pāreja uz kolektīvā transporta veidiem un pāreja uz nulles emisijas un mazemisiju transportlīdzekļiem, kuru jo īpaši veicina elektromobilitāte.

Turklāt ierosinātajai regulai par Enerģētikas savienības pārvaldību⁴⁴ vajadzētu uzlabot energoefektivitātes koordinācijas centienus un ļaut tos skatīt plašākā kontekstā kopā ar citiem enerģētikas politikas mērķiem. Tā palīdzēs Komisijai un dalībvalstīm noteikt savu ieguldījumu un vajadzības gadījumā īstenot piemērotus korektīvos pasākumus.

Komisija turpinās cieši uzraudzīt dalībvalstu virzību uz to 2020. gada indikatīvajiem valsts energoefektivitātes mērķiem un EED īstenošanu.

Komisija arī aicina Eiropas Parlamentu un Padomi paust savu viedokli par šo izvērtējumu.

⁴⁴ COM(2016) 759 final.

1. tabula. Pārskata rādītāji

Dalībvalsts	Virzība ceļā uz 2020. gada mērķi		Īstermiņa virzība		Vīsa ekonomika	Rūpniecība	Dzīvojamās ēkas	
	2005.–2015. gada virzība salīdzinājuma ar 2005.–2020. gada virzību uz PEP 2020. gada mērķi	2005.–2015. gada virzība salīdzinājuma ar 2005.–2020. gada virzību uz EGP 2020. gada mērķi	2015. gada PEP un 2014. gada PEP starpība (%)	2015. gada EGP un 2014. gada EGP starpība (%)	PEP energointensitātes gada vidējās izmaiņas 2005.–2015. gadā (%)	EGP energointensitātes gada vidējās izmaiņas rūpniecībā 2005.–2015. gadā (%)	EGP gada vidējās izmaiņas 2005.–2015. gadā dzīvojamo ēku sektorā uz vienu iedzīvotāju, ņemot vērā ar klimatu saistītās korekcijas (%)	EGP gada vidējās izmaiņas 2005.–2014. gadā dzīvojamo ēku sektorā uz m ² , ņemot vērā ar klimatu saistītās korekcijas (%)
EU28	+	+	1.5%	2.1%	-2.0%	-2.0%	-0.4%	-2.3%
BE	+	-	1.2%	4.6%	-2.2%	-1.1%	-2.3%	-3.1%
BG	-	-	3.9%	5.5%	-2.9%	-5.7%	2.4%	-2.6%
CZ	+	+	1.6%	2.4%	-2.5%	-4.9%	1.2%	-1.0%
DK	+	+	-0.2%	3.2%	-2.1%	-2.3%	-0.2%	-2.1%
DE	-	-	0.6%	1.6%	-2.1%	-1.3%	-0.6%	-2.3%
EE	-	+	-6.3%	-1.8%	0.1%	-4.6%	1.6%	-0.5%
IE	+	+	4.6%	4.2%	-3.7%	-4.9%	-3.1%	-4.3%
EL	+	+	0.4%	6.3%	-0.2%	2.9%	-1.1%	-3.8%
ES	+	+	4.0%	1.6%	-1.8%	-2.3%	1.9%	-1.2%
FR	-	-	2.0%	2.7%	-1.7%	-1.1%	-0.6%	-1.7%
HR	+	+	4.4%	5.5%	-1.2%	-2.0%	0.6%	-3.1%
IT	+	+	4.0%	2.7%	-1.4%	-2.7%	0.9%	-0.7%
CY	+	+	2.0%	2.7%	-1.2%	1.8%	0.7%	-4.5%
LV	+	+	-2.1%	-2.5%	-1.8%	2.1%	-0.2%	-3.6%
LT	+	-	1.9%	-0.5%	-5.1%	-2.6%	2.0%	-1.2%
LU	+	+	-1.0%	-0.3%	-4.0%	-1.0%	-1.6%	-1.5%
HU	+	-	5.9%	6.9%	-1.6%	2.1%	1.1%	-4.6%
MT	+	-	-14.9%	5.1%	-5.3%	na	7.6%	-2.7%
NL	-	+	3.8%	2.5%	-1.6%	-1.6%	-1.3%	-2.6%
AT	+	-	2.9%	2.3%	-1.4%	-0.3%	0.8%	-1.5%
PL	+	+	0.9%	1.1%	-3.4%	-5.1%	1.2%	-1.3%
PT	+	+	4.9%	1.7%	-1.2%	-0.9%	0.7%	-4.6%
RO	+	+	2.1%	0.8%	-4.1%	-6.3%	1.6%	-1.7%
SI	+	+	-0.9%	2.2%	-1.8%	-3.3%	0.9%	-1.0%
SK	+	-	0.8%	0.9%	-4.7%	-5.4%	-0.9%	-1.9%
FI	+	+	-4.8%	-1.3%	-0.7%	0.0%	-0.1%	-1.1%
SE	+	-	-5.5%	1.8%	-2.8%	-1.5%	-0.4%	-1.3%
UK	+	+	0.0%	1.3%	-3.0%	-2.3%	-2.9%	-3.8%
Source and extraction date	Eurostat 06/2017	Eurostat 06/2017	Eurostat 06/2017	Eurostat 06/2017	Eurostat 06/2017	Eurostat 09/2017	Eurostat 06/2017	Odyssee 07/2017

* Simbols “+” izmantots tad, ja dalībvalstis laikā no 2005. līdz 2015. gadam samazinājušas savu primārās enerģijas patēriņu un enerģijas galapatēriņu straujāk, nekā būtu nepieciešams 2005.–2020. gadā, lai sasniegtu primārās enerģijas patēriņa un enerģijas galapatēriņa 2020. gada mērķus. Pārējos gadījumos izmantots simbols “-”. EGP — enerģijas galapatēriņš, PEP — primārās enerģijas patēriņš.

2. tabula. Pārskata rādītāji

Dalībvalsts	Pakalpojumi		Transports			Ražošana	
	EGP energointensitātes vidējās izmaiņas pakalpojumu nozarē 2005.–2015. gadā (%)	Kopējā EGP gada vidējās izmaiņas 2005.–2015. gadā transporta nozarē (%)	Vilcienu, autobusu un tāsatsiksmes autobusu daļa pasažieru pārvadājumu sektorā 2015. gadā salīdzinājumā ar 2005. gadu (%)	Dzelzceļa un iekšzemes ūdensceļu daļa kravu pārvadājumu sektorā 2015. gadā salīdzinājumā ar 2005. gadu (%)	Koģenerācijas režīmā saražotā siltuma apjoma vidējās izmaiņas 2005.–2015. gadā (%)	Termoelektrostacijās notikušajā pārveides procesā saražotās enerģijas daudzuma attiecības pret izmantoto kurināmā daudzumu vidējās izmaiņas 2005.–2015. gadā (%)	
EU28	-0.9%	-0.3%	0.2%	-0.4%	-1.0%	0.0%	
BE	0.3%	0.5%	-1.0%	0.8%	6.8%	1.6%	
BG	-1.0%	1.8%	-11.6%	10.3%	0.6%	0.7%	
CZ	-2.6%	0.7%	1.4%	-5.0%	-0.8%	0.3%	
DK	-1.7%	-0.7%	-1.7%	0.1%	-1.7%	-0.1%	
DE	-0.5%	0.1%	0.0%	-1.6%	-1.0%	0.3%	
EE	0.9%	0.3%	-1.2%	-27.6%	2.6%	-0.1%	
IE	-4.7%	-0.7%	1.7%	-0.9%	0.0%	0.9%	
EL	1.3%	-1.9%	-3.1%	-1.1%	1.3%	1.0%	
ES	0.4%	-1.6%	0.6%	0.7%	0.0%	-1.1%	
FR	-0.3%	0.0%	2.2%	0.2%	-6.0%	-0.5%	
HR	0.0%	1.0%	-2.1%	5.2%	-0.8%	0.7%	
IT	0.4%	-1.2%	0.4%	3.4%	1.2%	0.4%	
CY	1.5%	-1.1%	-2.1%	0.0%	0.0%	1.2%	
LV	-1.5%	1.0%	-6.1%	-4.4%	3.1%	3.6%	
LT	-2.1%	2.9%	0.5%	-8.3%	-4.1%	3.0%	
LU	-2.0%	-1.3%	2.6%	-13.8%	-2.6%	0.1%	
HU	-5.1%	0.3%	-4.2%	1.4%	-6.6%	-1.1%	
MT	na	5.8%	-1.9%	0.0%	0.0%	4.4%	
NL	-2.0%	-0.6%	2.0%	2.5%	-0.7%	0.5%	
AT	-3.0%	0.0%	1.6%	-3.8%	2.8%	-0.3%	
PL	-1.6%	3.4%	-9.1%	-11.1%	-1.5%	0.1%	
PT	-1.6%	-0.8%	-0.1%	4.9%	4.6%	-0.2%	
RO	-0.9%	2.8%	-4.4%	18.5%	-4.3%	-0.4%	
SI	-1.0%	2.3%	-0.5%	4.2%	0.2%	0.8%	
SK	-4.8%	-0.4%	-5.2%	-9.3%	0.1%	0.5%	
FI	-0.1%	0.3%	-0.2%	2.1%	-0.7%	-0.3%	
SE	-2.8%	0.1%	2.4%	-3.0%	2.2%	0.9%	
UK	-1.5%	-0.7%	2.3%	0.3%	0.0%	-0.2%	
Source and extraction date	Eurostat 06/2017	Eurostat 06/2017	DG MOVE Pocketbook 2017	DG MOVE Pocketbook 2017	Eurostat 05/2017	Eurostat 05/2017	

3. tabula. Pārskats par enerģijas ietaupījumiem 2015. gadā, par ko ziņots saskaņā ar 7. pantu (ktoe)

Dalībvalsts	Ietaupījumi 2014. g.	Kumulatīvie ietaupījumi 2014.–2015. g.	Prasītie līdz 2020. gadam gūstamie kumulatīvie ietaupījumi	Virzība uz kopējo kumulatīvo ietaupījumu prasības izpildi līdz 2020. gadam	Kumulatīvo ietaupījumu 2015. gada apjoms, kas aplēsts, pamatojoties uz lineāru izpildes trajektoriju	Paziņotie 2015. gada ietaupījumi salīdzinājumā ar aplēsto apjomu
BE	330	875	6911	13 %	740	118 %
BG	29	79	1942	4 %	208	38 %
CZ	16	88	4882	2 %	523	17 %
DK	204	443	3841	12 %	412	108 %
DE	2548	5883	41 989	14 %	4499	131 %
EE	41	100	610	16 %	65	153 %
IE	71	279	2164	13 %	232	120 %
GR	74	208	3333	6 %	357	58 %
ES	556	1634	15 979	10 %	1712	95 %
FR	1571	3804	31 384	12 %	3363	113 %
HR	2,5	45	1296	2 %	139	19 %
IT	1298	2697	25 502	11 %	2732	99 %
CY	2,2	6,5	242	3 %	26	25 %
LV	11	30	851	4 %	91	33 %
LT	45	98	1004	10 %	108	91 %
LU	0	9	515	2 %	55	16 %
HU	75	349	3680	9 %	394	89 %
MT	4	11	67	16 %	7,2	149 %
NL	666	1796	11 512	16 %	1233	146 %
AT	714	1339	5200	26 %	557	240 %
PL	218	1550	14 818	10 %	1588	98 %
PT	46	111	2532	4 %	271	41 %
RO	364	701	5817	12 %	623	113 %
SI	18	105	945	11 %	101	103 %
SK	72	257	2284	11 %	245	105 %
FI	561	1140	4213	27 %	451	253 %
SE	252	1516	9114	17 %	977	155 %
UK	1264	3388	27 859	12 %	2985	114 %
Kopā	11 055	28 522	230 486	12 %	24 695	115 %

Avots: dalībvalstu paziņotā informācija, kas vajadzības gadījumā papildināta ar Komisijas aprēķiniem un pietuvinātām vērtībām.